

INHOUD

Inleiding	11	Recente politieke ontwikkelingen	79
Dankwoord	13	Het vluchtelingenprobleem	84
ACHTERGRONDEN	15	Rigoberta Menchú, Nobelprijswinnares 1992	85
Land en volk	15	De economie	87
Landschap en klimaat	15	Literatuur	90
Flora en fauna	22	PRAKTISCHE INFORMATIE	95
La Ruta Maya	23	Van A tot Z	95
Bevolkingsgroepen	24	Accommodatie	95
Indiaans Guatemala	28	Ambassades en consulaten	95
Weven en kleding	33	Autohuur	96
De ontwikkeling van de kleding	36	Banken	96
De kledingstukken	38	Douane	96
Muziek	41	Drinkwater	96
Fiestadansen	43	Elektriciteit	96
Volkskunst	48	Fiëstas	96
Keramik	48	Foaien	98
Houtbewerking	48	Fotograferen	98
Rietbewerking	49	Geld	99
Costumbre	49	Gezondheid	99
Geschiedenis	53	Guatemalaanse keuken	100
De Maya-periode	53	Informatie	101
De godenwereld	58	Kleding	102
Priesters	61	Kranten	102
De heersers	62	Landkaarten	102
De cultuur van de hoogland-Maya's	64	Openingstijden	102
La Conquista (de verovering)	66	Post	102
De koloniale periode	69	Reisorganisaties	103
Koloniale kunst	71	Reisuitrusting	103
Het verval	72	Souvenirs	103
De kwestie Belize	72	Stranden	104
Onafhankelijk Guatemala	73	Taal	104
Politiek en economie	77	Telefoneren	104
De politieke situatie van 1966 tot 1990	77	Tijdsverschil	104
		Vervoer	104
		Vliegmaatschappijen	107

BEZIENSWAARDIGHEDEN	109	Wandelen in Antigua	167
Het maken van een reisschema	109	Stadswandeling 1	167
Reisschema I	110	Stadswandeling 2	175
Reisschema II	111	Stadswandeling 3	181
Guatemala Ciudad	112	Excursies vanuit Antigua	194
Geschiedenis en ontwikkeling	112	Ten noorden van Antigua	194
Stadsoriëntatie	116	San Felipe de Jesús	194
Stadswandelingen	116	Jocotenango	194
Wandeling 1 (zone 1, de oude binnenstad en het Centro Cívico)	116	Ten zuiden van Antigua	196
Wandeling 2 (ten oosten van het centrum en zone 2)	125	San Juan del Obispo	196
Wandeling 3 (zone 4 en 5)	128	Santa Maria de Jesús	196
Wandeling 4 (zone 9 en 10)	129	Ten zuidwesten van Antigua	197
Musea in zone 13	132	Ciudad Vieja	197
Kaminaljuyú (zone 7)	133	San Antonio Aguas	198
Overige bezienswaardigheden (zone 3 en 10)	135	Calientes	198
Excursies vanuit Guatemala Ciudad	150	Balneario Los Aposentos	199
Georganiseerde excursies	150	Langs de Carretera Interamericana naar het meer van Atitlán	199
Ten noorden van Guatemala Ciudad	150	Santiago Sacatepéquez	199
Chinautla	151	Sumpango	199
Ten zuiden van Guatemala Ciudad	151	El Tejar	199
Het meer van Amatitlán	151	Cimaltenango	200
San Vicente Pacaya	153	Patzicía	200
Palín	154	Patzún	201
Ten noordwesten van Guatemala Ciudad	154	Comalapa	201
San Pedro Sacatepéquez	154	Tecpán Guatemala	201
San Juan Sacatepéquez	154	De ruïnes van Iximché	202
De ruïnes van Mixco Viejo	155	Naar het meer van Atitlán	206
Ten westen van Guatemala Ciudad	158	Het meer van Atitlán	207
San Lucas Sacatepéquez	158	Panajachel	210
Het hoogland	159	De dorpen rond het meer	218
Antigua	163	San Andrés Semetabaj	218
Geschiedenis	163	Santa Catarina Palopó	218
Architectuur en inrichting	165	San Antonio Palopó	219
		San Lucas Tolimán	221
		Cerro de Oro	222
		Santiago Atitlán	222
		San Pedro La Laguna	226
		San Juan La Laguna	227
		San Pablo La Laguna	228
		San Marcos La Laguna	228
		Tzununá	229
		Jabalito	229
		Santa Cruz La Laguna	229

San Jorge La Laguna	230	Excursies vanuit	
Dorpen in de buurt van het meer	230	Chichicastenango	276
Sololá	230	Ten noorden van	
In de buurt van Sololá	232	Chichicastenango	276
Naar Quetzaltenango	233	Santa Cruz del Quiché	276
Nahualá	233	De ruïnes van Utatlán	277
Santa Catarina Ixtahuacán	235	Ten oosten van Santa Cruz del Quiché	278
Quetzaltenango	236	Zacualpa	278
Geschiedenis	236	Van Santa Cruz del Quiché naar Cobán	278
Het centrum	238	Sacapulas	279
Andere bezienswaardig- heden	241	Naar de Ixil-driehoek	280
Excursies vanuit		Nebaj	280
Quetzaltenango	246	San Juan Cotzal	284
Ten noordoosten van		Chajul	286
Quetzaltenango	246	Van Sacapulas naar San Cristóbal Verapaz richting	
Salcajá	246	Cobán	286
San Andrés Xecul	247	Cunén	287
Olintepeque	247	Uspantán	287
San Cristóbal		Huehuetenango	289
Totonicapán	248	Excursies vanuit	
Totonicapán	248	Huehuetenango	295
San Francisco El Alto	251	Ten westen van	
Momostenango	252	Huehuetenango	295
Ten zuiden van		De ruïnes van Zaculeu	295
Quetzaltenango	254	Ten oosten van	
Almolonga	254	Huehuetenango	297
Los Vahos	255	Aguacatán	297
Los Baños	255	Ten noorden van	
Zunil	255	Huehuetenango	298
Fuentes Georginas	256	Chiantla	298
Ten westen van		Todos Santos	
Quetzaltenango	257	Cuchumatán	298
San Martín Sacatepéquez	257	Het hoge noorden	301
Het departement		San Juan Ixcoy	302
San Marcos	259	Soloma	302
San Pedro Sacatepéquez	260	Santa Eulalia	304
San Marcos	261	San Mateo Ixtatán	304
Ten noordwesten van		Barillas	305
San Marcos	263	Naar de Mexicaanse grens	305
Chichicastenango	265	San Sebastián	
De markt	267	Huehuetenango	305
Bezienswaardigheden	269	San Juan Atitán	306
		San Antonio Huista	306

Jacaltenango	306	Excursies vanuit Lívingston	370
La Mesilla/ de Mexicaanse grens	306	Fronteras (El Relleno) -	
		Río Dulce	373
		Castillo San Felipe	374
		Het meer van Izabal	375
Alta en Baja Verapaz	309	De Petén-regio	376
Van Guatemala Ciudad naar Cobán	312	Reizen naar de Petén	378
Baja Verapaz	313	Op weg naar Flores	378
San Jeronimo	313	Flores	381
Salamá	313	Excursies vanuit Flores	387
Rabinal	313	Tikal	388
El Biotopo del Quetzal	314	Geschiedenis	388
Cobán	316	Onderzoek en opgravingen	392
Geschiedenis	316	Beschrijving van de ruïnes	393
Excursies vanuit Cobán	322	Het museum	408
San Cristóbal Verapaz	322	Problemen in Tikal	409
San Pedro Carchá	322	Andere archeologische plaatsen in de Petén	412
San Juan Chamelco	323	Uaxactún	412
Lanquín	323	Río Azul	413
Sebol	326	Sayaxché	415
De Cadelaria-grotten	326	El Ceibal	416
Laguna Lachúa	326	Altar de los Sacrificios	416
Tactic	327	Yaxchilán	416
Het dal van de Polochic-rivier	327	Piedras Negras	416
		El Mirador	417
De Oriente	331	Naar Belize	418
Langs de Carretera al Atlántico	331	Naar Mexico	418
De weg naar Esquipulas	331	Het Pacifische kustgebied	420
Naar Copán	333	De Cotzumalguapa-cultuur	421
De ruïnes van Copán	334	Reizen in het Pacifische kustgebied	423
Historische achtergronden	334	Escuintla	424
Beschrijving van de bouwwerken	337	La Democracia	425
Las Sepulturas	345	Santa Lucía Cotzumalguapa	426
Het museum	345	Monterrico	427
De bedevaartplaats		De grens met Mexico	429
Esquipulas	348	Talisman El Carmen	429
		Tecún Umán	430
Het Caribische gebied	351	De grens met El Salvador	430
De ruïnes van Quiriguá	354	Woordenlijst Guatemalaans-Spaans	431
Historische achtergronden	354		
Beschrijving van de ruïnes	355	Over de auteur	434
Puerto Barrios	361	Register	435
Lívingston en de Río Dulce	364		

OPGENOMEN KAARTEN

Guatemala, ligging in Midden-		Chichicastenango	264
Amerika	14	Nebaj, centrum	282
Guatemala, overzichtskaart	16-17	Van Cobán en Nebaj naar	
Guatemala, fysisch	20-21	Huehuetenango	290
Guatemala Ciudad	114-115	Huehuetenango	296
Guatemala Ciudad A	118-119	De ruïnes van Zaculeu	296
Guatemala Ciudad B	126-127	Van Huehuetenango naar	
Ruïnes van Mixco Viejo	156	Santos Cuchumatán en	
Het hoogland van		Barillas	303
Guatemala, steden en		Cobán, centrum	317
wegen	160-161	Lanquín en Semuc	
Monumenten in Antigua	168	Champey	324
Antigua	184	Het dal van de Polochic-	
De omgeving van Antigua	195	rivier	328-329
De ruïnes van Iximché	203	De ruïnes van Copán	336
Het meer van Atitlán en		Het Caribische gebied	352
omgeving	208	De ruïnes van Quiriguá	356
Panajachel	211	Lívingstone	365
Centrum van		De Petén-regio	377
Quetzaltenango	239	Flores	382
Totonicapán	249	De ruïnes van Tikal	394-395
Van San Marcos naar			
Tacaná	262		

GUATEMALA, LIGGING IN MIDDEN-AMERIKA

ACHTERGRONDEN

Land en volk

LANDSCHAP EN KLIMAAT

Guatemala is geografisch te verdelen in vier regio's: het hoogland, de hellingen aan beide zijden, de Caribische en Pacifische kustvlaktes en de Petén-regio.

In het **hoogland** dat varieert van 1500 tot 4000 meter hoogte heerst een gematigd klimaat en hier vindt dan ook de voedselproductie voor binnenlands gebruik plaats die voornamelijk uit maïs en bonen bestaat. Hier wonen de meeste mensen vooral in de dalen tussen de 1500 en 2500 meter. De meerderheid van de bevolking is Indiaans. Ontbossing met erosie als gevolg is hier een ernstig probleem.

De hoogste bergen in Guatemala behoren tot de Sierra Madre-Andes keten. De belangrijkste tak kruist Guatemala van west naar oost. In het westelijke hoogland rijzen de toppen van de Sierra Madre tot meer dan 3000 meter. De Sierra de los Cuchumatanes, een tak van de Sierra Madre in het departement Huehuetenango bevat de hoogste niet-vulkanische top in het land, die tot 3800 meter boven zeeniveau reikt. De bergen ten oosten van Guatemala Ciudad zijn lager.

De **hellingen aan beide zijden** van het hoogland liggen tussen de 600 en 1500 meter en zijn economisch heel belangrijk i.v.m. de koffieteelt, die ongeveer 40% van de export bedraagt. Ook hier is de bevolking voornamelijk Indiaans.

Hier liggen de **vulkanen** waarvan er 30 een naam hebben en enkele nog werkzaam zijn zoals de Pacaya. Zij vormen een keten die tussen de Pacifische kustvlakte en de belangrijkste tak van de Sierra Madre ligt. De vulkanische grond is vruchtbaar en men verbouwt er maïs en andere gewassen. Vulkanuitbarstingen zijn op de lange termijn voordelig: een verweerde vulkanische bodem is rijk aan organisch materiaal, fosfaten en nitraten en bevat water. Vulkanische producten werden gebruikt door de oude Maya's, zoals obsidiaan (vulkanisch glas) waaruit gereedschap werd gemaakt, klei (verweerde as) en hematiet of ijzeroxidepigmenten. Het is de moeite waard om een vulkaan te beklimmen bv. de Agua of de Atitlán, maar de beklimming is meestal heel zwaar en je moet een goede conditie hebben aangezien zo'n tocht vele uren vergt.

De **kustvlaktes** hebben een warm en vochtig klimaat en daar vind je de plantages. Op de Caribische kustvlakte worden vooral bananen verbouwd en aan de Pacifische kust zijn plantages met katoen, suikerriet, bananen

ACHTERGRONDEN

Uitzicht over de vulkanen van het hoogland vanuit de Pacifische kustvlakte

en andere vruchten en rubber en er wordt ook vee gehouden. Er leven hier weinig Indianen.

In de dunbevolkte noordelijke **Petén-regio** zijn tropische regenwouden. Chicle (grondstof voor kauwgum), hout, peper en olie behoren tot de belangrijkste producten. Dit departement beslaat ongeveer een derde van het hele land. Sommige delen bestaan uit natuurlijk grasland. In het zuiden en oosten worden op grote schaal bossen gekapt. Via dit gebied wordt Colombiaanse cocaïne naar de Verenigde Staten getransporteerd. Sinds 1975 is de bevolking verdubbeld zodat het tropische regenwoud door ontbossing aangetast wordt. In 1990 werd een deel tot beschermd gebied uitgeroepen.

De **hoogteligging** van een plaats bepaalt meestal het **klimaat**. Tot een hoogte van 800 meter is het tropisch heet (tierra caliente): de kustvlaktes en de Petén-regio. Tussen de 800 en 1800 meter is het gematigd warm (tierra templada) waarbij het 's nachts echt koud kan worden. Vanaf 1800 meter (tierra fría) is zo nu en dan zelfs vorst mogelijk.

Het verschil tussen het droge en regenseizoen is vooral duidelijk in de hooglanden en langs de Pacifische kust. Het seizoen van laat oktober of begin november tot laat april of begin mei wordt 'verano' of zomer genoemd, ondanks het feit dat Guatemala op het noordelijk halfrond ligt. Dit is het droge seizoen. In de hooglanden zijn de dagen warm en zonnig behalve enkele met slagregens. De nachten zijn helder, waardoor de hitte van de dag snel verdwijnt. Ze kunnen kil zijn vooral op grotere hoogtes en de wind draagt hiertoe bij. Boven de 2150 meter kunnen de temperaturen dalen tot beneden het vriespunt. April is in de hooglanden de warmste maand. Voor de koele avonden heb je een warme trui of vest nodig. Het is prettig dat een aantal hotels in de hooglanden open haarden heeft, zodat je kille hotelkamer door een knappend haardvuurtje heel wat aangamer wordt.

Het regenseizoen of 'invierno' (winter) begint eind april, begin mei. De ochtenden zijn helder, maar de lucht is meestal gedurende een paar uur in de middag betrokken. Aan het eind van de middag valt vaak een flinke bui, die aangekondigd wordt door donkere wolken. De regenval in de kustvlaktes is heviger in vergelijking met de hooglanden. In juni en september valt de meeste regen. In juli is er sprake van een Indiase zomer: de 'kanicula'; dit is een periode met relatief weinig regen en mooi weer. Gezien de huidige wereldwijde klimaatveranderingen kan de regentijd wat heftiger zijn.

In het noorden en noordoosten is het regenseizoen minder duidelijk dan in het zuidelijke deel van het land. De Petén-regio heeft regen het hele jaar door hoewel dit van februari tot april wat minder is. In Alta Verapaz en langs de Caribische kust valt de minste regen in december en van februari tot april. Het hoogseizoen in Guatemala is het droge seizoen, dan komen er vooral veel Amerikaanse toeristen. Het is echter heel goed mogelijk om Guatemala te bezoeken in de regentijd, aangezien de buien zich meestal beperken tot de namiddag. Het landschap in deze tijd is prachtig groen en het is makkelijker om hotels te vinden en met het openbaar vervoer te reizen. In de regentijd wordt het de laatste jaren wel steeds drukker, omdat er meer Europese reizigers naar Guatemala komen. Met Kerstmis en Pasen is het in Guatemala echt hoogseizoen vanwege de kleurige fiestas die in die tijd plaatsvinden.

Nevel tussen de jungle in de Petén-regio

FLORA EN FAUNA

De vegetatie in het hoogland bestaat voor het grootste deel uit naaldbomen zoals cipressen, dennen en pijnbomen. Een klein gedeelte van het hout wordt als timmerhout gebruikt, het meeste hout wordt als lema (brandhout) gebruikt, waardoor er een enorme kaalslag plaatsvindt waar ook de eiken slachtoffer van worden. Het gevolg hiervan is erosie en vermindering van de toch al schaarse landbouwgrond in dit dichtbevolkte gebied. In de gunstig gelegen warmere dalen die op niet meer dan 1500 m hoogte liggen, bijvoorbeeld rond het meer van Atitlán, kan er een subtropische vegetatie ontstaan met bougainville en hibiscustruiken. Voor deze gebieden geldt dan met name het predikaat 'land van de eeuwige lente'. Vanaf 3000 m hoogte wordt de vegetatie veel schaarser en groeit er alleen nog pajon, een in bosjes groeiend gras. Dit gras doet vaak dienst als dakbedekkingsmateriaal. Door de hoge bevolkingsdichtheid in het hoogland is de oorspronkelijke dierenwereld uitgestorven. Een vogel die je echter voortdurend ziet is de **zopilote** (gier), de grote vuilopruimer.

De meest veelzijdige flora en fauna is te vinden in het tropisch regenwoud van de Petén waar op de zich snel herstellende kalkbodem een enorme variatie in planten, struiken en bomen in etagebouw te vinden is. Er zijn wel meer dan honderd boomsoorten waarvan drie het meest karakteristiek zijn. De **ceiba** met zijn enorme stam is de heilige boom van de Maya's die zij als boom van de oorsprong van de mensheid beschouwen en die vaak op de plaza van een dorp te vinden is. Deze boom is voor hen ook het symbool van de kosmos, dat de vier hoeken van het universum begrenst. De stam is een soort leidraad voor de mens naar de alledaagse werkelijkheid, terwijl de mens na zijn dood via de takken de hemel bereikt.

De **zapote** verschaft chicle, de grondstof voor kauwgom en vroeger de grondstof voor de ballen waarmee de Maya's hun religieuze balspel speelden, en keihard hout waarvan de Maya's bovendrempels voor hun tempels maakten. Van de kleinere **kopalboom** wordt het hars gebruikt als offer tijdens de ceremoniën om in contact met de goden te komen. Het hars wordt 'pom' genoemd en lijkt op wierook. Deze vaak blauwbeschilderde ballen of koeken worden in speciale wierookvaten gebrand. De Maya's dreven een levendige handel in pom; hieraan kwam een einde toen de Spanjaarden de kopalboom op grote schaal kaptten.

In de tropische regenwouden van de Petén zijn honderden vogelsoorten te vinden waarvan je de luidruchtige bonte ara en de zwart-gele toekan met zijn enorme snavel het meeste ziet. Andere dieren als apen, gordeldieren en neusbeertjes zie je meestal op afstand terwijl roofkatten en slangen vrijwel onzichtbaar zijn. Het Cerro Cahú reservaat is ingesteld om de grote Petén kalkoen te beschermen; het bevindt zich in het noord-oostelijke deel van het meer van Petén-Itzá.

In Alta Verapaz en het Caribische gebied groeien in het regen- en nevelwoud, dat zich op zo'n 2000 m hoogte bevindt, vele soorten orchideeën waarvan de **Monja Blanca** (witte non) tot nationale bloem uitgeroepen is. Deze wouden kennen ook een enorme variëteit in varens en bromelia's. In het nevelwoud bevindt zich de prachtige **quetzal** met zijn lange

Petén-kalkoenen

staart, die Guatemala's symbool geworden is. Om deze vogel te beschermen is bij Purulha in Baja Verapaz 'El Biotopo del Quetzal' (Mario Dary Rivera-reservaat) opgezet. 'El Biotopo Chocón Ma-chacas' in het noordelijke centrale deel van de Río Dulce beschermt de manatee (zeekoe), het grootste zoogdier van Guatemala.

Op de vochtige subtropische hellingen in Verapaz en aan de zuidkust groeien koffiebonen, cacaobonen en kardemom. Aan de Pacifische kust waar een soort savanneklimaat heerst, zijn bananenplantages te vinden; er wordt vee gehouden en er wordt suikerriet en katoen verbouwd. Het mangrovegebied aan de Caribische kust kent een geheel eigen fauna met vele reptielen als krokodillen, leguanen en schildpadden. Om met name de zeeschildpadden en de mangrovebossen te beschermen werd het Monterrico Hawaii reservaat in het departement Santa Rosa aan de Pacifische kust ingesteld.

La Ruta Maya

Deze Maya-route is een ambitieus plan om grote natuurgebieden te beschermen en het 'ecotoerisme' te bevorderen. Hieronder wordt kleinschalig toerisme verstaan dat de omgeving niet aantast. Vijf Midden-Amerikaanse landen (Mexico, Guatemala, Belize, Honduras en El Salvador) werken samen om deze route te bewerkstelligen. De

Quetzal

route is ongeveer 2400 km lang, overschrijdt verschillende grenzen, loopt evenwijdig aan het langste koraalrif van het westelijk halfrond in Belize, volgt over een afstand van ongeveer 250 km de oorspronkelijke Carretera Interamericana en passeert op korte afstand duizenden Maya-ruïnes, evenals 8 internationale vliegvelden. Als je je even buiten de hoofdweg begeeft, kom je in dampende tropische regenwouden terecht. In dit geïsoleerde gebied zijn de gewoonten, architectuur en ambachten behouden gebleven. Dit regionale plan richt zich op milieu georiënteerd toerisme, dat banen en geld verschaft, waardoor het behoud van dit gebied gefinancierd kan worden. Men wil door middel van goede busdiensten zelden bezochte gebieden openleggen. Een kabelbaan of monorail zal aangelegd worden door milieugevoelige gebieden. Men denkt verder aan vervoer met de boot over de rivieren, per muilezel of te voet. Ook probeert men op deze manier het ongecontroleerde kappen van het regenwoud tegen te gaan. Tevens is men bezig met het vormen van grote internationale natuurparken, zoals een groot Maya-park, waarvan delen in Mexico, Guatemala en Belize liggen. De vijf landen hebben nu een officiële organisatie, Mundo Maya, in het leven geroepen om de cultuur en het toerisme in deze regio te stimuleren. Deze organisatie hoopt gefinancierd te worden door de Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank. Technische hulp wordt gevraagd aan de Organisatie van Amerikaanse Staten. Zo'n drie miljoen toeristen bezoeken jaarlijks deze regio. Wat de gevolgen hiervan zullen zijn, moeten we afwachten.

Inmiddels zijn er heel veel toeristen die de Maya-route bereizen. Ze starten dan in Yucatán (Mexico) en reizen via Guatemala en Honduras weer naar hun startplaats meestal Cancún.

BEVOLKINGSGROEPEN

Guatemala is met zijn ruim tien miljoen inwoners het dichtstbevolkte land van Midden-Amerika en het enige dat grotendeels Indiaans is in taal en cultuur. De meeste inwoners behoren tot de 'indígenas' (inheemsen). Officiële cijfers uit 1981 spreken van 42% Indianen, andere bronnen noemen 55 tot 60%.

De oorspronkelijke bevolking van Guatemala, de afstammelingen van de oude Maya's, noemt men 'indios' Indianen, een naam die afkomstig is van de Spanjaarden en eigenlijk een scheldnaam is. Toen Columbus op 4 augustus 1492 met drie schepen en een 90 koppige bemanning uit Spanje vertrok, was hij op weg naar India. Toen hij landde, verkeerde hij in de veronderstelling dat hij 'Las Indias' bereikt had en noemde de bewoners dan ook 'Indios'. Vele Spanjaarden beschouwden de Indianen als 'een volk zonder ziel' die alleen als slaven nuttig konden zijn. Vanwege deze geschiedenis spreken de Indianen zelf liever van **naturales** of **indígenas**, de inheemsen.

Vijfhonderd jaar lang werden de inheemsen onderdrukt en uitgebuit en dit is helaas tot op de dag van vandaag nog steeds het geval. Ondanks of misschien wel dankzij deze onderdrukking hielden zij sterk vast aan hun

Tzutuhil-vrouw uit Santiago Atitlán in traditionele klederdracht met 'tocoyal' (haarband)

eigen waarden en normen die tot uiting komen in hun taal, religie, klederdracht en levenswijze. Zo zijn er twee gescheiden werelden ontstaan: de nationale cultuur van ladinos en blanken en de regionale culturen van de verschillende Indiaanse volkeren.

Het is moeilijk om een precieze beschrijving van de ladinos te geven; het zijn in ieder geval Guatemalanen die niet Indiaans zijn en zij vormen ruim 40% van de bevolking. De meeste ladinos zijn halfbloeden: zij hebben zowel Spaans als Indiaans bloed, wat oorspronkelijk meestal het gevolg was van verhoudingen tussen Spaanse soldaten en inheemse vrouwen. Inheemsen die naar de grote stad verhuisd zijn, weinig banden onderhouden met hun geboortedorp en hun Indiaanse manier van leven hebben opgegeven, worden ook tot de ladinos gerekend. Ze spreken Spaans en dragen westerse kleding; ze worden dan ook 'indígenas ladinizadas' (tot ladino geworden indiaan) genoemd.

Ladinos beschouwen zichzelf als behorende tot de nationale Guatemalaanse cultuur: zij spreken Spaans als eerste taal; dragen westerse kleding en zijn rooms-katholiek. De laatste jaren imiteren zij vooral de Amerikaanse levensstijl. De inheemse bevolking spreekt haar eigen taal, draagt de inheemse klederdracht en heeft een religie die een mengeling is van oude Maya-tradities en het katholieke geloof. Vanuit de Verenigde Staten zijn inmiddels evangelisten van meer dan honderd protestantse sekten naar Guatemala gekomen die proberen zowel de inheemse bevolking als de ladinos te bekeren. Zij prediken aanpassing aan de westerse cultuur en berusting in het lot, wat voor de inheemse bevolking verlies van de eigen cultuur betekent. De religieuze activiteit van deze sekten heeft ook politieke gevolgen: de leer van aanvaarding van de situatie verbiedt opstand en verzet, zodat de status quo gehandhaafd blijft. Zo'n 33% van de bevolking is inmiddels protestant.

De verhouding tussen ladinos en Indianen is vaak gespannen omdat de levensstandaard tussen de beide groeperingen enorm kan verschillen. Indiaanse meisjes zijn vaak hulp in de huishouding bij ladinogezinnen of bij blanke gezinnen en verdienen daarmee een hongerloontje. De ladinos hebben altijd al de meer leidinggevende functies in de maatschappij vervuld, zoals het drijven van handel en het bestieren van een zaak. De Indianen bleven landarbeiders op hun eigen stukjes land en op de plantages waar ze seizoenarbeid verrichten. In oppositiekringen wordt men zich echter bewust van de gemeenschappelijke strijd van Indianen en ladinos tegen de blanke elite.

De blanken, die zo'n 5% van de bevolking vormen, bekleden de topposities in de maatschappij; ze hebben hun eigen universiteit genoemd naar de eerste bisschop in Guatemala, Francisco Marroquín, en hun eigen privé-scholen zoals het Colegio Americano. Heel vaak krijgen zij een opleiding in de Verenigde Staten.

Ondanks het feit dat de Indianen nog steeds in de meerderheid zijn, gaan er toch ook vrij veel op in de ladinobevolking als gevolg van veranderingen op het gebied van arbeidsomstandigheden, communicatie, onderwijs en enige industrialisatie. Door deze veranderingen wordt de band met de traditionele dorpscultuur losser.